

EĞİTİM SEKTÖRÜNDE SWOT ANALİZİ: ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ*

Swot Analysis For Education Sector: The Sample of Elazığ City

Mukadder Boydak ÖZAN**
Gönül ŞENER
Hakan POLAT
Zübeyde YARAŞ

Özet

Bu çalışmada, Elazığ ilindeki eğitim kurumlarının güçlü yanları, zayıf yanları, fırsatları ve tehdit unsurları yöneticilerin görüşleri bağlamında incelemek amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılarak yapılan araştırmanın çalışma grubunu Elazığ ili resmi kurum yöneticilerinin bulunduğu 41 kişi oluşturmaktadır. Veriler katılımcılar için hazırlanmış formların doğrudan uygulanmasıyla elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgularla, katılımcıların eğitim kurumlarının güçlü ve zayıf yanları, fırsat ve tehdit unsurları olarak gördükleri faktörler içerik analizi yapılarak incelenmiştir. Sık tekrarlanan görüşler belirtilmiş ve elde edilen sonuçlara dayalı olarak öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, eğitim kurumlarını değerlendirme, swot analizi, Elazığ ili örneği.

Abstract

In this study, the educational institutions in Elazığ; strengths, weaknesses, opportunities and threats aimed to examine in the context of the views of the manager. Phenomenology design was used in qualitative research methods. Working group of the research is composed of 41 people from official institution manager in Elazığ. Data were obtained by direct application of the forms which prepared for participants. With the findings obtained from this study, factors of educational institutions seen as strong-weak-opportunity-threat were examined by content analysis. Based on the results obtained proposals have been developed. proposals which based on the results obtained by specifying frequently repeated opinions have been developed.

Key Words: Education, educational institutions evaluation, SWOT analysis, Elazığ instance.

* Bu çalışmadaki veriler, 2014 yılında düzenlenen Elazığ Kalkınma Kurultayı'nın eğitim sektörü için hazırlanmış rapor ve analizlerden elde edilmiştir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasına vesile olan Elazığ Kalkınma Kurultayı Başkanı Prof.Dr. Nuri ORHAN'a şükranlarımızı sunuyor rahmetle anıyoruz.

** Doç. Dr. Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi/Elazığ

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihi kadar eski bir olgu olan eğitim insanların yerleşik düzene geçmesi ile birlikte okul adı verilen planlı ve programlı faaliyetlerin yürütüldüğü formal bir yapıya dönüşmüştür. (Yörük ve Akdağ, 2010: 66). Okullar, toplumların gelişmesinde ve kalkınmasında eğitim sisteminin içinde çok önemli bir yere sahiptir. Bir toplumun varlığını sürdürmesi ve gelişmesinde en önemli kaynak amaçlarına uygun olarak yetiştirdiği insanlardır ve amaca uygun insan yetiştirmek bu örgütlerin var oluş nedenidir (Aksoy, 2006: 1; Aksoy ve Işık, 2008: 237).

Ülkemizde insan ve madde kaynakları bakımından yapılan en büyük düzenlemelerin eğitim örgütlerinde olduğu görülmektedir. Eğitim örgütlerinin üstlendikleri toplumsal fayda sağlama rolleri ve toplumsal işlevleri açısından diğer örgütlerden daha önemli bir konuma sahiptir. Eğitim örgütlerinin konumunu önemli hale getiren şey geleceğe yönelik tasarlanan insan modeline şekil vermesiyle açıklanabilir. Dolayısıyla eğitimde herhangi bir hata telafi edilemeyen sonuçlar ortaya çıkarabilir (Birel, 2008: 2).

Günümüzde tüm kurumlar hızlı bir değişimin etkisi altında kalmaktadır. Tüm kurumlarda olduğu gibi okullarda bu değişimden oldukça etkilenen kurumların başında gelmektedir. Okullarda toplumun tüm kesimini ilgilendiren siyasi, kültürel gibi alanlarda yaşanan değişimler okullara yansımaktadır. Dolayısıyla bu etkilere okulların açık olması okulların kendi kendine yönlenebilen kurumlar olması yönünde zorlamaktadır (Erdoğan, 2012: 3).

İnsan gücünün yetiştirilmesinde temel unsur olan eğitim kurumlarının, kendilerinden beklenen görevleri yerine getirirken etkili olabilmeleri, yalnızca ulusal değil, evrensel değerleri de benimsemiş, verimlilik anlayışına sahip kaliteli eğitim gerçekleştirmeleriyle orantılıdır (Güleş ve Erişen, 2013: 130). Bu noktada eğitimin temel taşı olan okulların amaçlarından biri çevre koşullarının değişmesine uyum göstermek olmuştur. Böylece okulların buldukları çevreyle daha çok bütünleşme gerekliliği ortaya çıkmış, okuldan toplumun beklentisi artmıştır (Nayır, 2013:120). Eğitim bu bağlamda çevreyi etkileyen aynı zamanda da çevreden etkilenen bir unsur olarak değerlendirilebilir. Bu sürecin etkili olabilmesi, istenilen nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde ve diğer hedeflerin gerçekleştirilmesi kapsamında başarı, iç ve dış paydaşlar arasındaki iletişimin ve kurulacak iş birliğinin niteliğine doğrudan bağlı olduğu söylenebilir.

SWOT güçlü (Strengths), zayıf (Weaknesses), fırsat (Opportunities) ve tehdit (Threats) sözcüklerinin İngilizce karşılıklarının baş harflerinden

oluşturmuştur (Lennon ve Peet, 1990:6; Bryson, 1995: 127). Örgütlerin iç ve dış çevresinin mevcut durumunun ortaya konulmasını amaçlayan analiz tekniği olarak SWOT, 1970'li yıllarda iş yönetiminde kullanılmaya başlamış, daha sonraki yıllarda SWOT analizi planlama aracı olarak kullanılmıştır (Devrim, 2006:1).

Örgütün iç ve dış çevre analizinin yapılmasını sağlayarak durumunun belirlenmesi örgütün güçlü yönlerinin, zayıf yönlerinin ortaya konulmasını sağlarken fırsatları ve karşı karşıya kaldığı tehditleri ortaya koyar. Örgütün ihtiyaçlarını ortaya çıkarırken aynı zamanda örgütün çevre koşullarına daha uyumlu bir hale gelmesini sağlar (Işık ve Aypay, 2004: 353; Ağaoğlu, Şimşek ve Altinkurt, 2006: 44; Şahin ve Aslan, 2008: 174). Balamuralikrishna ve Dugger'a (1995:37) göre SWOT analizi ile yöneticiler toplumun ihtiyaçlarına odaklanarak daha iyi hizmet için bir sınırları belirler. Bu bağlamda SWOT analizi ile strateji planlaması için iç (güçlü ve zayıf) ve dış (fırsat ve tehditler) faktörleri gruplandırılarak daha detaylı stratejiler belirlenmesinde yol gösterici olur (Peng, Wang ve Gao,2014:41).

Değişen koşullara ayak uydurabilmek ve bu değişim sürecinde ilimizde mevcut durumun tepit edilip bu yönde stratejiler belirlenmesi önemli olmaktadır. Yerli ve yabancı literatürde SWOT ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında çalışmaların işletme, turizm gibi alanlarda yoğunlaştığı (Hill ve Roy, 1997; Güngör ve Mükerrerem, 2004; Karadeniz, Kandır ve Önal, 2007, Durgun, 2007; Çelik ve Murat, 2010; Sabbağ, 2011; Arıöz ve Yıldırım, 2012; Peng, Wang ve Gao, 2014), eğitim alanında yapılan SWOT çalışmalarının (Yıldırım, 2008; Birel ve Başar 2010) az olması bakımından böyle bir çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Bu bağlamda Elazığ ilinde bulunan, eğitimle doğrudan ya da dolaylı bağlantısı olan resmi kurum yöneticilerinin gözünden, eğitimde ilimizin mevcut durumunun yansıtılması çalışmanın odak noktasını oluşturmuştur. Bu amaçla dış paydaşların görüşleri alınarak SWOT analizi ile ilimizin eğitimdeki mevcut durumunun ortaya konularak geleceğe yönelik yol haritasının şekillendirilmesine zemin hazırlanması, aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığı, ÖSYM, TÜİK, İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan verilerin incelenmesiyle ilimizin eğitimdeki mevcut durumunun ortaya konularak ihtiyaçların belirlenmesi ve bu bağlamda geliştirilecek stratejilerle önerilerin oluşturulması amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada katılımcıların eğitim kurumlarının var olan duruma ilişkin algılarını ortaya koymaları bakımından, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) yöntemi kullanılmıştır. Olgubilim yöntemi, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip

olmadığımız olgulara odaklanır. Ayrıca bize tamamen yabancı olmayan ancak tam olarak anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmada uygun bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011:72).

2.1. Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçsal örnekleme metodlarından ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede gözlem birimleri belli nitelikteki kişilerden oluşur (Büyüköztürk ve ark., 2011:97). Araştırmanın çalışma grubunu 2014 yılında Elazığ ilinde bulunan eğitimle doğrudan ilişkili resmi kurumların üst düzey yöneticilerinden oluşan 41 kişi oluşturmaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubunu Oluşturan Kurumlar ve Yönetici Sayıları

Kurum	Katılan Yönetici Sayısı
İl Milli Eğitim Şube Müdürü	2
İlçe Milli Eğitim Müdürü	2
Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	1
Gençlik ve Spor Hizmetleri İl Müdürlüğü	1
Rehberlik ve Araştırma Merkezi	1
İl Halk Kütüphanesi	1
Elazığ Valiliği Proje Ofisi	1
Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	2
Özel Okul Yöneticileri	3
Devlet Okulu Yöneticileri	27
Toplam	41

2.2. Veri Toplanması ve Analizi

Mevcut durum analizi için Milli Eğitim Bakanlığı, ÖSYM, TÜİK ve Elazığ İl Milli tarafından yayınlanan Elazığ'a ait nicel verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı, İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve ÖSYM'nin almış oldukları kurumsal kararlar nedeniyle son yıllara ait (2014 ve 2015 yılına ait) veriler yayınlanmamaktadır. Bu yüzden 2014 yılı ve sonrası veriler Elazığ Kalkınma Kurultayı çalışmaları için resmi olarak talep edildiği halde elde edilememiştir.

Swot analizi için veriler ilk aşamada araştırmacılar tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış formların katılımcılara uygulanmasıyla elde edilmiştir. Bu formlar katılımcılara doğrudan uygulanmıştır. Çalışmada ilk

olarak yöneticilerinin görüşme formlarına vermiş oldukları yanıtlar incelenmiş ve toplanan bütün veriler (41 görüşme formu) geçerli kabul edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. İçerik analizinde, birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalarla bir araya getirilir. İçerik analizinde toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak amaçlanır. (Yıldırım ve Şimşek, 2011:227).

3. BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. Mevcut Durumun Analizi

Elazığ ilinin eğitimdeki mevcut durumu ile ilgili veriler nicel olarak ele alınmış ve tablolaştırılarak aşağıdaki başlıklar altında sunulmuştur. İlimizde mevcut duruma öğrenci, öğretmen sayıları ve okullaşma kapsamında bakıldığında okul öncesi kurumlarda toplam 7.970, ilkökul kurumlarında 40.365, ortaokul kurumlarında 39.935, ortaöğretim kurumlarında 46.990 öğrenci bulunduğu, Okullaşma oranlarının ise okul öncesi kurumlarında % 35.88, ilkökul kurumlarında % 98.99, ortaokul kurumlarında % 94.73, genel ortaöğretim kurumlarında % 46.06, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında % 36.72 olduğu görülmüştür (TÜİK, 2014).

İlimiz Eğitim Kademelerine Göre Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayıları

İlimizdeki okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve liselerdeki derslik, öğrenci ve öğretmen sayıları aşağıda tablolara sunulmuş ve analizleri yapılmıştır.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayısı

Türkiye	Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı			Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı			
	24			30			
Elazığ İl Geneli	Okul Öncesi Öğrenci Sayısı			Toplam		Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Erkek	Kız	Toplam	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı		
Toplam	4.252	3.718	7.970	378	494	21	16

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2014

İlimiz okul öncesi kurumlarında derslik başına düşen öğrenci sayısı Türkiye ortalamasına yakın bir değerde iken, öğretmen başına düşen öğrenci

sayısı Türkiye ortalamasının çok altındadır. Okul öncesinde okullaşma oranının düşük olması bu durumu açıklar niteliktedir.

Tablo 3. İlkokul Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayısı

Türkiye	Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı			Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı		Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	30			20			
Elazığ İli Geneli	İlkokul Öğrenci Sayısı			Toplam		Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Erkek	Kız	Toplam	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı		
Toplam	20.710	19.655	40.365	1.687	2.332	24	17

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2014

İlkokul kurumlarında derslik başına düşen öğrenci sayısı Türkiye ortalamasının altında yer alırken, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Türkiye ortalamasına yakın bir değerdedir.

Tablo 4. Ortaokul Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayısı

Türkiye	Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı			Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı		Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	30			19			
Elazığ İli Geneli	Ortaokul Öğrenci Sayısı			Toplam		Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Erkek	Kız	Toplam	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı		
Toplam	19.599	18.693	38.292	1.377	2.296	28	17

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2014

Ortaokul kurumlarında gerek derslik başına düşen öğrenci sayısı gerekse öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Türkiye ortalamasına yakın değerlerdedir.

Tablo 5. Ortaöğretim Genel Liseler Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayısı

Elazığ İl Geneli	Genel Liseler			Toplam		Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Erkek	Kız	Toplam	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı		
Toplam	24.663	22.327	46990	1201	2.574	39	18

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2014

Ortaöğretim kurumları genel liseler kapsamında derslik başına düşen öğrenci sayısı ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Türkiye ortalamasına yakındır.

Tablo 6. Genel Lise Okul Türlerine Göre Öğrenci Sayısı

Genel Lise Okul Türü	Okul Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı			Oran (%)
		Erkek	Kız	Toplam	
Lise	* 2	2.211	2.166	** 4.377	27,3
Anadolu Lisesi	25	4.789	4.767	9.556	59,6
Anadolu Öğretmen Lisesi	2	365	379	744	4,6
Sosyal Bilimler Lisesi	1	210	193	403	2,5
Fen Lisesi	3	280	312	592	3,7
Güzel Sanatlar Lisesi	1	97	118	215	1,3
Spor Lisesi	1	96	50	146	0,9
Toplam	35	8.048	7.985	16.033	100

Kaynak: İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2014

* Halen 2 genel lisenin dönüşümü yapılmamıştır. Bu okullarımız; Özel Bilgem Lisesi ve Özel Doğa Lisesidir. 110 öğrenci bu okullarımızda öğrenim görmektedir. Bu okullarımızın dönüşümü Bakanlığımız Özel Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

** Bakanlığımızca Düz Liseler kademeli olarak Anadolu Liselerine dönüştüğünden halen Anadolu Liseleri bünyesinde toplam 4.267 öğrenim gören düz lise öğrencisi bulunmaktadır.

Tablo 7. Mesleki ve Teknik Eğitim Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayısı

Türkiye	Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı			Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı			
	34			15			
Elazığ İli Geneli	Mesleki ve Teknik Eğitim Öğrenci Sayısı			Toplam		Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Erkek	Kız	Toplam	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı		
Toplam	10.095	8.633	18.728	611	1.391	31	13

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2014

Mesleki ve Teknik Eğitim kurumlarında derslik başına düşen öğrenci sayısı ülke ortalamasının altında yer alırken, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ülke ortalamasına yakın değerdedir.

Tablo 8. Elazığ İli LYS Sınavına Giren Öğrenci Oranları

Yıl	Sınav Türü	İl Sırası	Sınav Giren Öğrenci Sayısı	MF		TM		TS	
				Aday Sayısı	Ort.	Aday Sayısı	Ort.	Aday Sayısı	Ort.
2013	LYS	34	12654	8887	211,548	11933	204,611	8800	186,247
2012	LYS	29	12885	8750	219,113	12296	202,553	8955	186,078
2011	LYS	76	13725	8890	236,998	13199	231,255	9856	225,055
2010	LYS	27	13565	9083	246,093	13,213	242,428	9165	238,181

Kaynak: ÖSYM, 2013

Tablo 9. Elazığ İli YGS Sınavına Giren Öğrenci Oranları

Yıl	Sınav Türü	İl Başarı Sırası	Aday Sayısı	YGS-1 Ort.	YGS-2 Ort.	YGS-3 Ort.	YGS-4 Ort.	YGS-5 Ort.	YGS-6 Ort.
2013	YGS	34	6860	193,735	190,685	228,740	224,870	220,725	208,494
2012	YGS	29	6688	196,530	193,685	232,912	226,655	225,303	213,126
2011	YGS	42	6644	200,277	197,413	242,575	232,915	234,399	221,330
2010	YGS	38	5890	217,227	217,227	251,636	251,636	246,787	246,787

Kaynak: ÖSYM, 2013

İlimizin son dört yıl yükseköğretime giriş ve yerleşme puanları tablolarda görüldüğü gibidir. Her iki sınav türünde de ilimizin Türkiye genelinde orta sıralarda olduğu söylenebilir. Bu tablonun daha da iyileştirilmesi Elazığ'ın eğitim kalitesini artıracaktır. Bu doğrultuda okullarda ve halk eğitim merkezlerinde, yükseköğretime geçiş sınavlarına hazırlık yönünde kursların düzenlenmesi uygun olacaktır.

Tablo 10. İlimizin SBS Sınavı Başarı Durumu

Sınıf/Yıllar	2008		2009		2010	
	Puan Ort.	Sıra	Puan Ort.	Sıra	Puan Ort.	Sıra
6. sınıf	316,428	27	280,056	56	303,842	23
7.sınıf	317,371	49	274,027	48	278,157	23
8. sınıf	Sınava Girmemişler		269,440	57	293,803	23

Kaynak: İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2014

İlimizde eğitim kalitesi yüksek fen ve anadolu liseleri olmasına rağmen ortaöğretim kurumlarına geçiş sınavlarında ilimizin çok başarılı olduğu söylenemez. Bu durumun iyileştirilmesi yönünde ilköğretim okullarında ve halk eğitim merkezlerinde, ortaöğretim kurumlarına geçiş sınavlarına yönelik hazırlık kursları düzenlenebilir.

3.2. Elazığ İlinin Swot Analizi

SWOT analizi ile ilimizde bulunan eğitim kurumlarının güçlü yanlarını, zayıf yanlarını, fırsatları ve tehditleri belirleyip bu doğrultuda kurumlarımızın gelişimini sağlayacak stratejilerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 11. Eğitimde Güçlü ve Zayıf Yanlarımız

1.Eğitimde Güçlü Yanlarımız	2.Eğitimde Zayıf Yanlarımız
✓ Ailelerin eğitime ve öğretime önem vermeleri	✓ Sosyo - ekonomik düzeyi düşük ailelerin olması
✓ Okulların fiziki yapısı	✓ Özellikle köy okullarında birleştirilmiş sınıf uygulamasının devam etmesi
✓ Genç ve dinamik öğrenci nüfusunun olması	✓ Değerler eğitiminin uygulanmasına dönük ihmaller
✓ Hayırsever vatandaşların duyarlılığı	✓ Dil eğitiminin yetersizliği
✓ Okullara ulaşım kolaylığı	✓ Eğitim paydaşları arasında işbirliğinin istenilen düzeyde olmaması

- ✓ Geçmişe nazaran okullaşma oranının fazla olması
- ✓ Birçok okulda öğretmen başına düşen öğrenci sayısının istenilen sayıda olması
- ✓ Öğretmen Niteliği (Genç ve çalışkan kadro)
- ✓ Kurum içi ve kurumlar arası ilişkilerin güçlü olması
- ✓ Elazığ'da yerel bazda eğitimle ilgili projeler (Elazığ okuyor, Değerler eğitimi vb.)
- ✓ Ülke düzeyinde düzenlenen eğitim politikalarının ilimizde yaşattığı sorunlar
- ✓ Okulların fiziki şartlarının yetersiz olması
- ✓ Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin amacına ulaşmaması
- ✓ Okulların mali kaynaklarının yetersizliği
- ✓ Okullarda yeterli sayıda ders araç-gereci ve basılı materyalin olmaması
- ✓ Okul Öncesi Eğitimin Yetersizliği
- ✓ Öğretimde klasik anlayışın devam etmesi
- ✓ Derslerin erken saate başlaması ve teneffüs sürelerinin kısa olması
- ✓ Özellikle ilçelerde ve ilçelere bağlı köylerde Öğretmen eksikliğinin olması ve bu eksikliğin ücretli öğretmenlerle doldurulmaya çalışılması
- ✓ Öğretmenlerin motivasyon ve iş doyumlarının düşük olması
- ✓ Sportif ve kültürel etkinliklerin sınırlı olması
- ✓ İkili eğitim ve öğretimin uygulanması
- ✓ Kurum kültürünün oluşturulamaması
- ✓ Ders yükü fazlalığı
- ✓ Müfredat ağırlığından dolayı derslerin yetiştirilememesi
- ✓ İlçelerde iklim şartlarından dolayı yaşanan olumsuzluklar
- ✓ Kırsal bölgelerde kız çocuklarının okutulmaması
- ✓ Performansa dayalı ücret sisteminin olmaması
- ✓ Ödüllendirme sisteminin yetersiz oluşu
- ✓ Nitelikli insan gücüne duyulan ihtiyaç
- ✓ Sanayi ve eğitim arasındaki ilişkilerin zayıf olması

Tablo 12. Eğitimde Fırsat ve Tehditlerimiz

3.Eğitimde Fırsatlarımız	4.Eğitimde Tehditlerimiz
✓ İlimizin uygun coğrafi koşullara sahip olması	✓ Beyin göçünün çok olması
✓ Konum itibarıyla ilimizin kültürel anlamda birçok kültürün etkilerini taşıması	✓ Dezavantajlı gruplar
✓ Genç Nüfusumuz	✓ Elazığ'ın kırsaldan çok göç alması
✓ Avrupa Birliği ve çeşitli kuruluşlar tarafından sağlanan destekler	✓ Uyuşturucu özelliği gösteren madde kullanımının ortaokullara kadar inmesi
✓ FATİH projesinin yarattığı heyecan	✓ Medyanın Olumsuz Etkisi
✓ Sosyal destek projelerinin üretilmesi	✓ Okul Güvenliğinin Yetersiz Olması
✓ Harput'un tarihi mirasından gelen kültürel ve sanatsal birikimin olması	✓ İstihdam konusunda yaşanan sıkıntılar
	✓ Eğitim işgörenlerinin ücretlerinin düşüklüğünden kaynaklanan sorunlar
	✓ Eğitimi değersizleştiren bazı davranışlar

3.2.1. Güçlü Yönler

Aile Desteği: İlimizde okul aile arasındaki ilişkilerin gelişmesiyle eğitim kurumlarına güveni yüksek olan velilerin okula destek sağlaması eğitimimize olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

Fiziki Durum: Merkez ilçe sınırları içinde bulunan okullarımızın çoğunluğunun fiziki yapılarının eksiğinin tamamlanmaya çalışılıyor olması doğrudan eğitimin kalitesini etkileyecek, başarıyı artıracaktır.

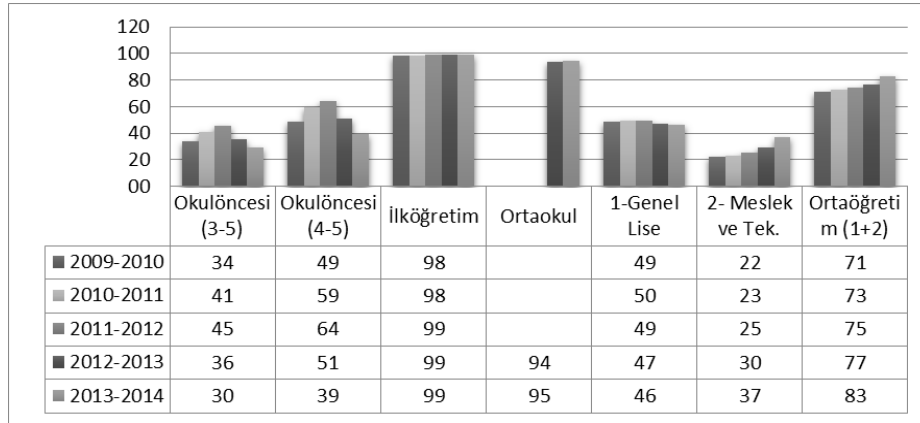
Genç Nüfus: İlimiz nüfusunun yaş ortalamasının yüksek olmaması, diğer bir deyişle dinamik bir nüfusa sahip olması eğitimimiz için olumlu değerlendirilebilecek bir potansiyel kaynak yaratmaya imkân sağlamaktadır.

İlin Genel Yapısı: Elazığ, ulaşım bakımından Doğu Anadolu'da kilit bir konumda bulunmaktadır. Doğudan batıya, kuzeyden güneye giden karayolları ağının kavşak ve demir yollarının geçiş güzergâhında bulunması sebebiyle stratejik ve avantajlı konumdadır. Elazığ'ın Doğu Anadolu Bölgesinin geçiş noktası olması, ulaşım yollarının çeşitliliği (Hava, demir yolu bağlantılarının olması), coğrafi olarak yaşamı olumsuz etkileyecek şartların olmaması, daha doğuda bulunan çevre illere eğitim imkânlarının biraz daha olması eğitime olumlu etkide bulunmaktadır.

Okullara Ulaşım Kolaylığı: İl genelinde ulaşımının genellikle kolay ve rahat olması, okulları ulaşım konusunda sorunla karşı karşıya getirmemektedir.

Okullaşma Oranı: İl genelinde okullaşma oranları Grafik 1’de verilmiştir. En fazla ilköğretim kademesinde okullaşma oranlarının yüksek olduğu, mesleki ve teknik liselerde ise düşük olduğu görülmektedir.

Grafik 1. Elazığ İli Yıllara Göre Okullaşma Oranları

Kaynak: İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2014

Okullaşma oranları incelendiğinde en düşük oranın okul öncesinde olduğu dikkat çekmektedir. Özellikle 4+4+4 sistemine geçilmesiyle birlikte okul öncesinde okullaşma oranlarında görülür bir şekilde düşüş yaşanmıştır. Dünya da mesleki eğitime yönelimin artmasına rağmen Elazığ il verilerinin bunun tam tersi bir gelişme gösterdiği aynı şekilde genel liselerde okullaşma oranlarının da düşüklüğü dikkat çekicidir. İlimiz okullaşma oranında tam hedefi yakalayamamış olmasına rağmen ortaöğretim kademesinde okullaşma oranında yıllara göre giderek artış gözlenmiştir.

Öğrenci Sayısı: İlimizde mevcut duruma öğrenci, öğretmen sayıları ve okullaşma kapsamında bakıldığında okul öncesi kurumlarda toplam 7.970, ilkokul kurumlarında 40.365, ortaokul kurumlarında 39.935, ortaöğretim kurumlarında 46.990 öğrenci bulunduğu, Okullaşma oranlarının ise okul öncesi kurumlarında % 35.88, ilkokul kurumlarında % 98.99, ortaokul kurumlarında % 94.73, genel ortaöğretim kurumlarında % 46.06, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında % 36.72 olduğu görülmüştür (TÜİK, 2014).

Öğretmen Açığı İl merkezinde sınıf öğretmenliği alanında öğretmen ihtiyacının olmaması, branş öğretmenlerinin de yeterli olması eğitimde

öğretmen yetersizliğinden kaynaklanacak sorunların oluşmasını engelleyecektir.

3.2.2. Eğitimde Zayıf Yanlarımız

Ailelerin Sosyo-Ekonomik Yapısı: Elazığ’ da maddi durumu ortalama düzeyin altında olan ailelerin bulunduğu yerleşim bölgelerinde olan okullarda yaşanan sorunların temelinde ailelerin sosyo-ekonomik anlamda zayıf olması yer almaktadır.

Birleştirilmiş Sınıflı Okullar: İlimizde birleştirilmiş sınıf uygulamasının devam ettiği okulların bulunması bu okullarda öğrenim gören öğrencilerin eğitimsel fırsatlardan yeterince yararlanamamasına sebep olmaktadır.

Değerler Eğitimi: Tüm eğitim kademelerinde ortaya çıkan disiplin sorunlarının temelinde öğrencilerin değerler açısından zayıf bir algıya sahip olması söylenebilir.

Dil Eğitiminin Yetersizliği: İlimizde İngilizce öğretmeni açığının üst seviyelerde olmamasına rağmen okullarda verilen dil eğitiminin kalitesinin aynı oranda yüksek olmaması dil eğitiminde yetersizliklere yol açmakta, dil açısından öğrencilerin yetersiz olmalarına neden olmaktadır.

Eğitim Paydaşları Arasında İşbirliğinin Olmaması: İlimizde eğitimi dolaylı ya da doğrudan etkileyen iç ve dış paydaşlar arasındaki iletişimin kopuk olması eğitim süreci sonucunda elde edilen çıktılarının sonuçlarının olumsuz yönde etkileyecektir.

Eğitim Politikaları: Bakanlık politikalarının sık sık değişkenlik göstermesi eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir.

Hizmetiçi Eğitim: Aşağıda verilen tabloda ilimizde düzenlenmiş 2010-2013 yıllarına ait hizmetiçi eğitim faaliyetlerine ilişkin sayısal verilere yer verilmiştir. Tablo 13 incelendiğinde yıllara göre faaliyetlerde katılım artış oranlarının yüksek olmadığı görülmektedir.

Tablo 13. Elazığ İli 2010- 2013 Yıllarına Ait Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri

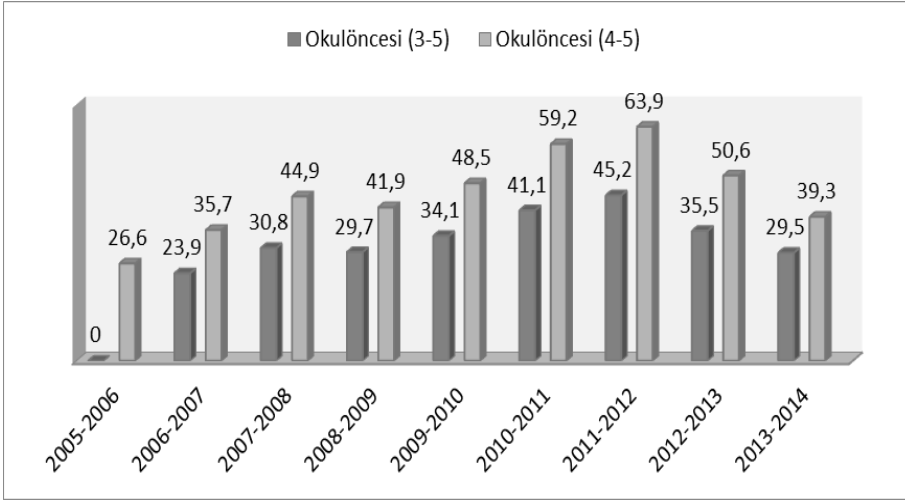
Faaliyet Yılı	Faaliyet Sayısı	Artış Oranı	Katılan Sayısı	Artış Oranı
2010	132	-9,6	5.826	-15,15
2011	97	-26,5	3.490	-40,10
2012	149	53,6	7.001	100,60
2013	98	-34,2	3.004	-57,09

Mali Kaynakların Yetersizliği: Okullara ayrılan bütçenin az olmasından dolayı okulların büyük bir kısmı ihtiyaçlarını temin edememektedir.

Okul-Aile Birliklerinin Etkisizliği: Okullarda oluşturulmuş olan okul aile birlikleri belirlenen hedeflere ulaşmada yetersiz kalmakta, eğitim sürecinde etkisiz kalmaktadır.

Okul Öncesi Eğitimin Yetersizliği: Aşağıdaki Grafik 2 ilimizde okul öncesinde yaş gruplarına göre okullaşma oranlarına yer verilmiştir. Grafiğe göre ilimizde okul öncesi eğitimde okullaşma oranlarının düşük seviyelerde olduğu görülmektedir.

Grafik 2. Okul öncesi eğitim

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2014

Öğretimde Klasik Anlayış: Öğretim sürecinde değişime ayak uyduramayan öğretmenlerin sistem içinde var olmasından kaynaklanan bu durum süreci olumsuz etkilemektedir.

Öğretimsel Zaman: Öğretimin sabah erken saatlerde başlaması ya da akşam bitmesi hem idarecilerde yorgunluk yaratmakta hem de ilkokullar için sabah başlayan gruptaki öğrencilerde farklı sorunları beraberinde getirmektedir.

Tablo 14. Derslik İhtiyacı

İlk-Orta Okullarımızda İkili Öğretim Yapan Okulların Normal Öğretime Geçebilmesi İçin Derslik İhtiyacı				
Elazığ İli Genel	İkili Öğretim Yapan Mevcut Okul Sayısı	İkili Öğretim Yapan Okulların Mevcut Derslik Sayısı	İkili Öğretim Yapan Okulların Mevcut Öğrenci Sayısı	İkili Öğretimden Normal Öğretime Geçmek İçin Derslik İhtiyacı
Toplam	95	1.066	50.157	612
Genel Ortaöğretim ve Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Derslik İhtiyacı				
Elazığ İli Genel	İkili Öğretim Yapan Mevcut Okul Sayısı	İkili Öğretim Yapan Okulların Mevcut Derslik Sayısı	İkili Öğretim Yapan Okulların Mevcut Öğrenci Sayısı	İkili Öğretimden Normal Öğretime Geçmek İçin Derslik İhtiyacı
Toplam	8	157	7.220	84

Kaynak: İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2014

NOT:1-Özel Eğitim Okulları ve Özel Okullar Tabloya Dâhil Edilmemiştir.

2-Derslik İhtiyacı 30 Öğrenciye Göre Hesaplanmıştır.

Öğretmen İhtiyacı: İlimizde merkez ilçe dışında kalan ilçelerde branş ve sınıf öğretmeni ihtiyacı bulunmaktadır. Tablo 15’te 2013 yılı itibariyle ilimizdeki mevcut durum gösterilmiştir.

Tablo 15. Elazığ İli 2013 Yılı Öğretmen Durumu

Elazığ İli	Branş	Norm	Mevcut	İhtiyaç	Fazla
Toplam	Okulöncesi Öğretmeni	439	388	51	
	Sınıf Öğretmeni	1.707	1.780	64	
	Branş Öğretmeni	5.003	4.536	734	431

Kaynak: İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2014

Öğretmen Motivasyonu ve İş Doymu: Öğretmenlerin motivasyonlarının ve iş doymalarının paydaşlardan alınan görüşler doğrultusunda düşük olduğu belirlenmiştir.

Sportif ve Kültürel Etkinlikler: İlimizde sportif ve kültürel etkinlikler öğrencilerin ihtiyacına cevap verecek düzeyde yeterli değildir.

2.3. Eğitimde Fırsatlarımız

Üniversitenin Varlığı: İlimizde 1975 yılında kurulmuş olan Fırat Üniversitesi bilimsel ve akademik anlamda ilerlemeyi sağlayacak faaliyetlerin öncüsü olmaktadır. Fırat Üniversitesi; halihazırda bünyesindeki 14 Fakülte, 4 Yüksekokul, 1 Devlet Konservatuarı, 9 Meslek Yüksekokulu ve 4 Enstitü ile eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir (Fırat Üniversitesi, 2014). Üniversite ile diğer kurumlar arasındaki iş birliği güçlendirilerek sahip olunan üniversitenin imkânlarını kullanarak eğitimsel fırsatlar yaratılmadığıdır.

Coğrafi Koşullar: İlimizin doğudaki diğer illere göre çevre illerle ulaşımın kolay olması, fazla engebeli ve dağlık olmaması gibi değişkenler fırsata çevrilmelidir.

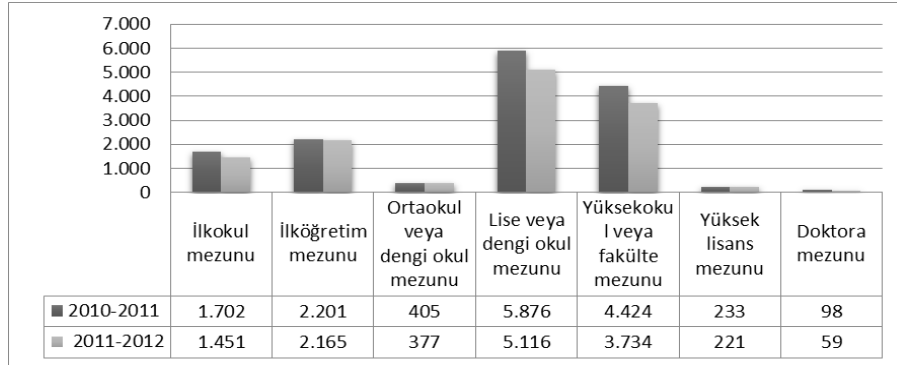
Kültürel ve Sanatsal Birikim: Elazığ uzun tarihsel geçmişi dolayısıyla çeşitli devletlerin yerleşim yeri olması bakımından tarihi eser çeşitliliği açısından zengindir. Yeni nesillere tarihi değerlerimizi aktarmak, anlatmak için sahip olan bu değerleri açık hava müzesi gibi yerlere dönüştürerek değerlerimize sahip çıkarak eğitim sürecinde değerlendirme imkânı yaratılmalıdır.

2.4. Eğitimsel Tehditlerimiz

Aile Yapısı: Diğer illerde olduğu gibi Elazığ ilinde de son yıllarda parçalanmış aile yapıları sayısında artış gözlenmiştir. Aile bütünlüğünün bozulmuş olması öğrencilerin başarısını olumsuz etkilemektedir.

Beyin Göçü: İlimizde öğrenim durumuna göre göç edenlerin sayısı yıllara göre aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Grafik 3. Elazığ ili öğrenim durumuna göre göç eden nüfus

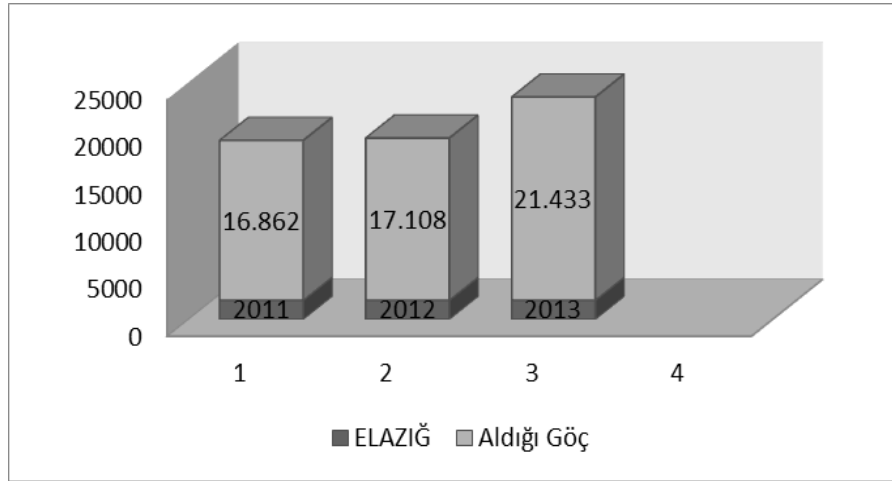

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2014

Dezavantajlı gruplar: İlimizde farklı nedenlere bağlı olarak eğitimsel açıdan dezavantajlı gruplar ortaya çıkmaktadır. İlimizin göç alması, kırsal kesimde yaşayan öğrenciler, aile eğitiminin düşük olması, engelli öğrenci grupları dezavantajlı grupların başında gelmektedir. Özellikle kırsal kesimden göç ile ilimize gelen öğrenciler geldikleri yerden daha iyi şartlarda bulduklarından, bu durumu kendilerinde dezavantaj olarak görmemekte, bu durum daha çok sorun yaratmaktadır. Kırsaldan kente göçle gelen ailelerde çocuklar maddi olarak ailelerine destek olmaya çalışmakta, çocuk işçiler oluşmaktadır. Bu gurupların eğitimsel açıdan zayıf olması, fırsat eşitliğinden yararlanamaması eğitimde başarının düşmesine neden olmaktadır.

Elazığ'ın göç alması: Aşağıdaki tabloda Elazığ'ın almış olduğu göç sayısal olarak verilmiştir.

Grafik 4. Elazığ ili göç alma oranı

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2014

Yıllara göre ilimize gelen göçün artarak devam ettiği görülmekte; kırsal kesimden göçlerle gelen insanların kentsel yaşama entegrasyonunda uyum sorunları meydana gelmekte buna bağlı olarak ta öğrencilerin ders başarıları olumsuz etkilenmektedir.

Madde bağımlılığının alt yaş gruplarına kadar inmesi: İlimiz genelinde gözlemlenen duruma göre ortaöğretim kurumlarında daha yaygın olan sigara, uyuşturucu gibi madde bağımlılığına yol açan olumsuz alışkanlıkların alt yaş gruplarına kadar indiği görülmektedir. Bu zararlı alışkanlıklar öğrencilerin okula bağlılığını azaltmakta, psikolojik ve bedensel yönden gençlerin sağlığına zarar vermektedir.

Popüler Kültürün Olumsuz Etkisi: İletişim araçlarının yaygın olarak kullanılması her ne kadar fırsat gibi görünse de, yaratılan bilgi kirliliği karşısında doğru bilgiyi ayırt edemeyen öğrencilere zarar vermekte, olumsuz davranış, zararlı alışkanlıklar ve yanlış yerlere yönlendirilmesine neden olmaktadır.

Okul Güvenliğinin Yetersiz Olması: Okullarda özellikle liselerde sıklıkla yaşanan şiddet olayları karşısında okul güvenliğinin yetersiz olması, öğretmen ve öğrenciler için büyük tehdit oluşturmaktadır.

İstihdam Konusunda Yaşanan Sıkıntılar: TÜİK tarafından açıklanan 2011 verilerine göre ilimiz % 10.6 oranında işsizlik sorunu ile Türkiye genelinde 11. sırada yer almaktadır. İşsizlik sonucu yaşanan maddi sıkıntılar eğitimi de olumsuz yönde etkilemektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bir ülkenin kalkınmışlık düzeyi o ülkenin sahip olduğu insan kaynaklarının niteliğiyle ilgilidir. Toplumsal kalkınmada nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi eğitim sisteminin görevidir. Eğitim sistemi, öğrencileri üretken birer yurttaş olarak görüp, onları toplum yaşamına, meslekler dünyasına ya da ileri eğitime hazırlamakla yükümlüdür. Ülkemizin gelişmekte olan illeri arasında sayılan Elazığ'ın eğitimsel niteliğinin artırılması, bugünkü mevcut eğitim durumunun ortaya konulmasını ve gelecekteki olası beklentileri öngörmeyi gerekli kılmaktadır. İlimizde bulunan eğitim kurumlarının güçlü ve zayıf yanları ile fırsat ve tehditlerinin belirlenmesi kurumlarımızın gelişimini sağlayacak stratejilerin geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmada eğitim paydaşlarından alınan görüşler doğrultusunda ilimizin eğitim haritası oluşturulmuştur. Bu haritaya göre ilimiz eğitiminin güçlü ve zayıf yanları ile fırsat ve tehditleri belirlenmiştir.

İlimizde okul – aile işbirliği gün geçtikçe artmaktadır. Bu sayede eğitim kurumlarına güveni yüksek olan velilerin okula olan desteği eğitime olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Bunun yanında merkez ilçe sınırları içinde bulunan okullarımızın çoğunda fiziki yapılarda görülen eksikleri tamamlamaya dönük çalışmalarının olması, doğrudan eğitimin kalitesini etkilemekte ve başarıyı artırmaktadır. Ulaşım bakımından Doğu Anadolu'da kilit bir konumda bulunan ilimiz, doğudan batıya, kuzeyden güneye giden karayolları ağının kavşak ve demir yollarının geçiş güzergâhında bulunması sebebiyle stratejik ve avantajlı konuma sahiptir. Bu durum eğitime olumlu etkide bulunmaktadır. İl genelinde ulaşımının genellikle kolay ve rahat olması, okullarda ulaşım temelli sorunların varlığını önlemektedir. Öte

yandan ilimiz nüfusunun dinamik bir yapıya sahip olması eğitimimiz için olumlu değerlendirilebilecek bir potansiyel kaynak yaratmaya imkân sağlamaktadır. İl genelinde okullaşma oranları incelendiğinde, özellikle ilköğretim kademesinde okullaşma oranlarının yüksek olması güçlü yönlerimiz arasında sayılabilir bir durumdur. İl merkezinde sınıf öğretmenliği alanında öğretmen ihtiyacının olmaması, branş öğretmenlerinin de yeterli sayıda olması eğitimde öğretmen yetersizliğinden kaynaklanan sorunların oluşmasını engellemektedir.

İlimiz kırsalında hala birleştirilmiş sınıf uygulamasının devam ettiği okulların bulunması, bu okullarda öğrenim gören öğrencilerin eğitimsel fırsatlardan yeterince yararlanamamasına sebep olmakta, dolayısıyla bu durum eğitim kalitesini düşürmektedir. Sportif ve kültürel etkinliklerin öğrencilerin ihtiyacına cevap verecek düzeyde olmaması ilimizde eğitim açısından bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Eğitimi doğrudan ya da dolaylı etkileyen iç ve dış paydaşlar arasındaki iletişimde yaşanan kopukluk eğitim süreci sonucunda elde edilen çıktılarının olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır. Eğitim kademelerinde ortaya çıkan disiplin sorunlarının temelinde sayılabilecek öğrencilerin değerler açısından zayıf bir algıya sahip olması, ailelerin sosyo-ekonomik durumlarından kaynaklı sorunların yaşanması eğitimi olumsuz etkilemektedir. Diğer illerde olduğu gibi ilimiz okullarında da verilen dil eğitiminin kalitesinin düşük olması, dil eğitiminde yetersizliklere yol açmaktadır. Yine okullara ayrılan bütçenin az olması, okulların büyük bir kısmının ihtiyaçlarını karşılayamamasına neden olmaktadır. Öte yandan öğretimin sabah erken saatlerde başlaması ya da akşam bitmesi hem idarecilerde yorgunluk yaratmakta hem de ilkokullar için sabah başlayan gruptaki öğrencilerde farklı sorunları beraberinde getirmektedir. Bakanlık politikalarının sık sık değişiklik göstermesi de eğitimi olumsuz etkileyen durumlar arasında gösterilmektedir. Özellikle 4+4+4 sistemi ile birlikte ana sınıflarının zorunlu eğitimden çıkarılması ilimizde de okul öncesi eğitimde okullaşma oranının düşük olmasına sebep olmaktadır. İlimiz merkez ilçesi dışında kalan ilçelerde branş ve sınıf öğretmeni ihtiyacı bulunması, görev yapan öğretmenlerin ise motivasyon ve iş doyumlarının düşük olması, öğretim sürecinde değişime ayak uyduramayan öğretmenlerin sistem içinde var olması eğitim sürecini olumsuz etkilemektedir.

İlimizde 1975 yılında kurulmuş olan Fırat Üniversitesi bilimsel ve akademik anlamda ilerlemeyi sağlayacak faaliyetlerin öncüsü olmaktadır. Fırat Üniversitesi; bünyesindeki 14 Fakülte, 4 Yüksekokul, 1 Devlet Konservatuvarı, 9 Meslek Yüksekokulu ve 4 Enstitü ile eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Üniversite ile diğer kurumlar arasındaki iş

birliği güçlendirilerek, sahip olduğumuz üniversitenin imkânlarını kullanarak eğitimsel fırsatların oluşturulması sağlanmalıdır. İlimizin doğudaki diğer illere göre çevre illerle ulaşımının kolay olması, fazla engebeli ve dağlık olmaması gibi değişkenler fırsata çevrilmelidir. Elazığ uzun tarihsel geçmişi dolayısıyla çeşitli devletlerin yerleşim yeri olması bakımından tarihi eser çeşitliliği açısından zengindir. Yeni nesillere tarihi değerlerimizi aktarmak için sahip olan bu değerlere sahip çıkarak eğitim sürecinde değerlendirme imkânı yaratılmalıdır.

İlimizde farklı nedenlere bağlı olarak eğitimsel açıdan dezavantajlı gruplar ortaya çıkmaktadır. İlimizin göç alması, kırsal kesimde yaşayan öğrenciler, ailelerin eğitim durumlarının düşük olması ve engelli öğrenci grupları dezavantajlı grupların başında gelmektedir. Özellikle kırsal kesimden göç ile ilimize gelen öğrenciler, geldikleri yerden daha iyi şartlarda buldukları için, bu durumu kendilerinde dezavantaj olarak görmemekte, dolayısıyla bu durum sorun yaratmaktadır. Yıllara göre ilimize gelen göçün artarak devam ettiği görülmekte, kırsal kesimden göçlerle gelen insanların kentsel yaşama entegrasyonunda uyum sorunları meydana gelmektedir. Öte yandan ilimizde işsizlik sorunu yaşayan ailelerin maddi sıkıntıları öğrencilerin ders başarısını olumsuz etkilenmektedir. Ayrıca kırsaldan kente göçle gelen ailelerde çocuklar maddi olarak ailelerine destek olmaya çalışmakta, çocuk işçiler oluşmaktadır. Bu grupların eğitimsel açıdan zayıf olması, fırsat eşitliğinden yararlanamaması eğitimde başarının düşmesine neden olmaktadır. İlimizde son yıllarda parçalanmış aile yapıları sayısında artış görülmektedir. Aile bütünlüğünün bozulmuş olması öğrencilerin başarısını olumsuz etkilemektedir. İlimiz genelinde madde bağımlılığının alt yaş gruplarına kadar inmesi, ortaöğretim kurumlarında daha yaygın olan sigara, uyuşturucu gibi madde bağımlılığına yol açan olumsuz alışkanlıklar, öğrencilerin okula bağlılığını azaltmakta, psikolojik ve bedensel yönden gençlerin sağlığına zarar vermektedir. Okullarda özellikle de liselerde sıklıkla yaşanan şiddet olayları karşısında okul güvenliğinin yetersiz olması, öğretmen ve öğrenciler için büyük tehdit oluşturmaktadır. İletişim araçlarının yaygın olarak kullanılması her ne kadar fırsat gibi görünse de, yaratılan bilgi kirliliği karşısında doğru bilgiyi ayırt etmede öğrencilere zarar vermekte, gençlerin yanlış yerlere, davranışlara ve alışkanlıklara yönlendirilmesine neden olmaktadır. Ayrıca ilimiz bünyesinde yetişen vasıflı bireylerin farklı illere göç etmesi, yani beyin göçünün yaşanması ilimiz eğitimi açısından bir tehdit unsuru oluşturmaktadır.

Elazığ'da eğitimin niteliğini arttırmaya, her yönüyle eğitimsel altyapıyı tamamlamış okullar oluşturarak etkililiği ve verimliliği sağlamaya ve nihai

amaç olan ilimizin eğitim başarısını en üst seviyeye çıkarmaya dönük geliştirilen stratejiler aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Özellikle sosyo-kültürel düzeyi zayıf mahallelerimize, okuma salonlarının oluşturulması,
- ✓ Sosyo-kültürel yapısı zayıf bölgelere spor komplekslerinin kurulması,
- ✓ İlimizin coğrafi yapısına uygun olarak Sivrice ilçesinde yüzme ağırlıklı su sporlarının düzenlendiği sürekli okulların oluşturulması,
- ✓ Çeşitli kurum ve yayınevlerinin katıldığı, etkinliklerin düzenlendiği ve satışların yapıldığı kitap fuarlarının yapılması,
- ✓ Kırsalda Türkçe konuşma becerilerini geliştirmek için okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasına dönük çalışmaların yapılması,
- ✓ İlimize yeni göç eden ailelerin tespit edilip, bu ailelere yönelik uyum ve bilgilendirme seminerleri verilmesi,
- ✓ İlimizin sosyo-kültürel yapısı dikkate alınarak eğitim programlarının yeniden gözden geçirilmesi,
- ✓ Açık ilköğretim ve açık liseye devam etmek isteyen öğrenci sayısını arttırmak için tespit ve teşvik çalışmalarının yapılması,
- ✓ İkili eğitim yapan okulların en kısa sürede normal eğitime geçirilmesi için gerekli alt yapının hazırlanması,
- ✓ Mesleki okulların, öğrencilerin uygulamalı eğitim almalarının sağlanması için organize sanayi bölgelerinde yapılması,
- ✓ İl genelinde mesleki ve teknik okullarda oluşturulan atölye etkinliklerinin sergilenip satılabileceği fuarlar düzenlenmesi,
- ✓ Okulların mali durumlarını iyileştirmek için işadamları, esnaf ve varlıklı insanların katkıda bulunabilecekleri fonlar oluşturulması,
- ✓ Okul binalarının öğrencilerin gelişim durumları dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi,
- ✓ Fırat Üniversitesi'ndeki öğretim elemanlarından ve imkânlardan faydalanarak eğitimin kalitesini artırma çalışmalarını gerçekleştirmek,
- ✓ Eğitim kurumları ve sanayi arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi,
- ✓ Bireylere değerlerin kazandırılmasına yönelik çalışmalar yapılması,
- ✓ Dezavantajlı çocukların eğitimsel başarılarının artmasını sağlamak,
- ✓ Öğrencilerin aktif katılımlarının sağlanacağı yaz okullarının düzenlenmesi,
- ✓ Parçalanmış ailelerin çocuklarına destek sağlamaya yönelik birimler oluşturulması,
- ✓ Okullarda madde kullanımının önüne geçmek için birimlerin oluşturulması,
- ✓ Öğrencilerin yabancı dil seviyelerini arttırmak için çalışmaların yapılması,

- ✓ Eğitim kurumlarında iyi bir performans ve ödül sisteminin oluşturulması,
- ✓ Norm fazlası öğretmenlerin hazırlık kurslarında değerlendirilmesi,
- ✓ Öğrenci merkezli eğitim için öğretmenlerin eğitilmesi.

KAYNAKLAR

Ağaoğlu, E., Şimşek, Y. ve Altinkurt, Y. (2006). Endüstri Meslek Liselerinde Stratejik Planlama Öncesi SWOT Analizi Uygulaması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 140, 43-55.

Aksoy, E. (2006). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Rollerini* (Aydın ili örneği). Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Aksoy, E. ve Işık, H. (2008). İlköğretim Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Rollerini. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(19). 235-249.

Arıöz, Ö. ve Yıldırım, K. (2012). Türkiye’de Çimento Sektöründeki Belirsizlikler Ve Türk Çimento Sektörünün Swot Analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(2), 173-190.

Balamuralikrishna, R. ve Dugger, J.C. (1995). Swot Analysis: A Management Tool For Initiating New Programs In Vocational Schools. *Journal of Vocational and Technical Education*, 12(1), 36-41.

Bernroider, E. (2002). Factors in SWOT Analysis Applied to Micro, Small to Medium and Large Software Enterprises: An Austrian Study. *European Management Journal*, 20 (5), 562-573.

Birel, F. K. (2008). *Çankaya ve Bismil İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin Güç Çözümlemesi (SWOT Analizi)*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Birel, F. K. ve Başar, H. (2010). Bismil İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü SWOT Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 1-15.

Bryson J (1995). *Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations*. Revised Edition, Jossey Publishers, Sanfransisco.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri Kitabı*. 10. Baskı Pegem Akademi, Ankara.

Çelik, N. Ve Murat, G. (2010). Sayısallaştırılmış SWOT Analizi İle Bartın İli’nin Ekonomik Yapısını Değerlendirme. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24 (1), 199-212.

Devrim, B. (2006). *Strateji Formülasyonu: Swot Analizi, Kurumsal Karne, Kalite Fonksiyon Yayılımı, Sun Tzu’nun İşletme Yönetimi Stratejilerinin Bütünleştirilmesi Üzerine Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Durgun, A. (2007). Isparta Turizminin Swot Analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 93-109.

Erdoğan, İ.(2012). *Eğitimde Değişim Yönetimi*. 3. Baskı Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Fırat Üniversitesi, (2014). <https://yeni.firat.edu.tr/content/tarih%C3%A7e-0> adresine 09.04.2014 tarihinde erişilmiştir.

Güleş, F. ve Erişen, Y. (2013). Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevre Standartlarını Belirleme: Paydaş Görüşlerine Dayalı Bir Analiz. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 129-138.

Güngör, S. ve Mükerrerem A. (2004). Turizm Ve Rekreasyon Stratejileri İçin Swot Analizi, Görsel Kalite Değerlendirmesi, Turizm Tesislerinin Beğenilirliği Ve Turizm Tesisleri Durum Analizi Uygulaması: Beyşehir İlçesi Örneği. *S.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi*, 18 (33), 68-72.

Hill, T. ve Roy W. (1997). SWOT Analysis: It's Time for a Product Recall. *Long Range Planning*, 30 (1), 46-52.

Işık, H. ve Aypay, A. (2004). Eğitimde Stratejik Plan Geliştirme Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar: Çanakkale İlinde Yapılan Bir İnceleme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (3), 349-363.

Karadeniz, E., Kandır, S.Y. ve Önal, Y.B. (2007). Seçilmiş Paydaşların SWOT Yöntemiyle Türk Turizm Yatırımlarını Değerlendirmesine Yönelik Bir Pilot Çalışma. *Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18 (2), 195-205.

Lennon, J.ve Peet, M. (1990). *Hospitality Management*. Hodder and Stoughton (Publishers), London.

Milli Eğitim Bakanlığı (2014). <http://www.meb.gov.tr/> ve <http://elazig.meb.gov.tr/> adreslerine 11.04.2014 tarihinde erişilmiştir.

Nayır, F. (2013). Eğitimde Kalite Geliştirme Sürecinde Okul Değerlendirmenin Rolü. *ÇÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 119-134.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (2013). <http://www.osym.gov.tr/ana-sayfa/1-0/20150328.html> adresine 10.04.2014 tarihinde erişilmiştir.

Peng,D,H, Wang, T. D. ve Gao, C.Y. (2014). Integrating Nonhomogeneous Preference Structures In Swot Analysis To Evaluate Multiple Alternatives. **Economic Computation & Economic Cybernetics Studies & Research**. 48(3), 40-63.

Sabbağ, Ç. (2011). Adıyaman Turizminin Güçlü, Zayıf Yönleri İle Fırsat Ve Tehditlerine İlişkin Turizm İşletme Yöneticilerinin Değerlendirmeleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7, 1308–9196.

Türkiye İstatistik Kurumu (2014). Seçilmiş Göstergelerle Elazığ 2013. <http://www.tuik.gov.tr/ilGostergeleri/iller/ELAZIG.pdf> adresinden erişilmiştir.

Şahin S. ve Aslan, N. (2008). İlköğretim Okul Yöneticilerinin Stratejik Planlamaya İlişkin Görüşleri Üzerine Nitel Bir Çalışma: Gaziantep İli Örneği. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 172-189.

Türkiye İstatistik Kurumu (2014). <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> adresine 11.04.2014 tarihinde erişilmiştir.

Yıldırım, N. (2008). Okul Müdürlerine Göre İlköğretim Okullarının SWOT(GZFT) Analizi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 123-143.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. Baskı). Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yörük, S.ve Akdağ, G. (2010). İlköğretim Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Davranışlarının Etkililiği Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3 (1), 66-92.